



Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 292. An emptor monere teneatur venditorem de bonitate rei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

venditor sciret emptorem non empturum agnito vitio, ut contra Abb. in c. *injustum*, de *rer. permut.* Nav. *man.* c. 23, num. 89. Jo. Medin. *Rebell.* & alios apud Castrop. *loc. cit.* num. 14. tenet idem citatis S. Tho. 2. 2. *quest.* 77. a. 3. Valent. d. 5. *quest.* 50. p. 4. *concl.* 2. Soto, de *just.* l. 6. q. 4. a. 2. *conclus.* 5. Molin. d. 353. *post* 7. *concl.* Pet. Nav. de *rest.* l. 3. c. 2. num. 59. Laym. l. 3. *tr.* 4. c. 17. §. 2. n. 15. Arg. l. 1. §. *proinde*. ff. de *adulst. edict.* & ea potissimum ratione; quod in talem occultationem vitii non adeo noxii videantur ementes & vendentes consentire, ne aliàs passim contractus dissolvi possent cum magno sæpe mercatorum damno; aut etiam quod, si omnes circumstantiæ manifestarentur, emptores sæpe ab emptione cessarent, mercimonia deficerent, mercatoribus remanentibus sine lucro, mercibus interim invenditis corruptioni expositis. Quæ omnia spectantia ad bonum commune levi incommodo & jacturæ, quam non manifestato sibi defectu exiguo emens subit, præponderant. Neque his obstant, quæ habet Ambros. l. 3. *officior.* c. 10. in contractibus vitia eorum, quæ vaneunt, prodi jubentur, ac nisi intimaverit venditor, quamvis in jus transferint, doli actione vacuantur, &c. uti nec aliæ leges familia habentes. Quia, ut Castrop. cum Molin. intelligenda de occultatione vitii, quod mercem notabiliter inutilem reddit. Neque etiam obstat, quod dicta occultatio reddat emptionem aliquo modo involuntariam, cum relinquat simpliciter voluntariam.

6. Resp. quintò: Dum defectus occultus est in pondere vel mensura. V. g. dum quis emit volumen panni continens 45. ulnas, quod putat continere 50. tenetur venditor illum defectum manifestare, vel juxta proportionem defectus pretium minuere, quod ubi non fecerit, venditio quidem est valida, injusta tamen; quia non servatur æqualitas, & fraus committitur, ac proinde datur emptori actio rehditoria, vel quanto minoris. Castrop. *loc. cit.* num. 5. cum communi. Licere verò etiam absque obligatione restituendi minuere mensuram, v. g. ulnam, ut justum pretium consequaris, illud aliàs non consecuturus. V. gr. in casu, ubi pretium iniquè laxatum & justo minus statutum, vel ubi emptores inter se convenerunt, ne pretium justum offeratur, astruunt. Molin. d. 353. *in fine.* *Rebell.* *loc. cit.* *quest.* 10. *in fine.* Laym. *loc. cit.* num. 15. Salaf. *loc. cit.* du. 35. n. 4. apud Castrop. *loc. cit.* iis non contradicentem. Eò quod sic servetur adhuc æqualitas inter datum & acceptum; & venditores non teneantur cum injusto damno vendere, vel mercaturam seu officia sua Reipublicæ necessaria exercere. Monent tamen citati AA. dictos casus non tam facile admitteudos; cum iniquitas in tali taxatione facta à Magistratu vel persona publica, aut etiam in communitate ementium non facile præsumatur. Unde etiam in dubio justii pretii talis fraus seu vitiatio mensuræ nullatenus adhibenda.

7. Resp. sextò: Dum vitium est in pretio, v. g. pecunia, quam quis pro pretio solvit, non est tantum vel etiam certi valoris, sed dubii aut litigiosi, tenetur id totum venditori ignoranti manifestare. De Lugo. *loc. cit.* §. 7. §. 2. num. 1. qualiter autem, si emptor sciat valorem pecuniæ post unum alterumve diem minuendum decreto publico, an possit de hoc non monito venditore, adhuc currente pretio rem emere, dictum est supra *quest.* ante hanc 5. vide etiam de hoc fusè agentem de Lugo, *loc. cit.*

Quod attinet onera rei venditæ imposita, an & qualiter ea manifestare venditor dicetur, *quest.* *post* hanc 4.

8. Illud hic adjiciendum ex de Lugo, *loc. cit.* num. 135, illum, qui merces ob vitium occultum vilius justo pretio vendit sine præjudicio emptorum committere injustitiam contra alios mercatores, dum hi, nisi velint destitui emptoribus ad alium tum minoris vendentem concurrentibus, coguntur merces suas meliores & vitio carentes eodem viliori pretio vendere, si hoc frequenter faciat, ita ut ratione hujus deceptionis mutetur pretium communis fori; eò quod sic per fraudem abducatur emptores ab aliis mercatoribus habentibus jus, ne per vim vel fraudem emptores ab iis removeantur. Secus verò, seu non committi illam injustitiam, si ea occasione non minuatur pretium commune fori. Ita de Lugo, qui etiam addit, non credere se condemnandos esse eos, qui artificiosè efficiunt, ut merces suæ appareant meliores aliorum mercibus, utpote quod omnes facere conantur citra tacitum dolum; cum per hoc nec tacitè neque expressè dicant suas merces esse meliores.

Quest. 291. An & quantum restituere teneatur, qui merces vitio affectas vendidit?

Resp. Præter sparsim de hoc insinuata *quest.* præced. si venditor conscius vitii occulti illud non manifestavit, tenetur restituere & compensare omne damnum, quod inde emptori & aliis emergit. D. Thom. 2. 2. *quest.* 7. a. 8. Molin. d. 303. cum communi juxta expressum textum *L. Julianus. ff. de act. empti.* Si vitium ignoravit, non tenetur ad ulla damna compensanda, sed tantum ad restituendum id, quanto minoris emisisset emptor, si vitium cognovisset juxta *cit. L. Julianus.* Molin. *loc. cit.* Less. Nav. Sylv. & alii apud Reiffenst. h. t. n. 187. cum communi, vel etiam juxta dicta, *ress.* 4. ad *quest.* præcedent. ubi res vendita ob vitium prorsus inutilis deprehenditur, ad totum pretium restituendum, nisi forte pretium esset præscriptum, vel bona fide absumptum absque eo, quod venditor inde factus ditior. Quin etiam, si emptor inculpabiliter ignorans vitium, & nullatenus de eo suspicatus, ad majorem tamen cautelam tempore venditionis sic expressè pactus fuisset & dixisset, se tanti vendere & non aliter, nec velle teneri se ad quicquam ratione vitii, si fortè aliquid inesset, postmodum apparente vitio ad nihil tenebitur. Arg. *L. quero. ff. de act. empti;* & ea ratione, quod hoc ipso, quod emptor voluntariè & scienter in se suscepit periculum, eventum quoque periculi in se suscipere debeat, & scienti & consentienti non fiat injuria aut dolus; citat pro hoc Reiffenst. n. 185. Molin. *ubi ante.* n. 16. & aliorum communem. Secus tamen est, & non juvat venditorem vitii conscium, quod tali modo pactus fuisset; sed tali pacto seu protestatione non obstante, tenebitur resarcire emptori omnia damna, cum talis clausula non patrocinetur nisi ignorantii vitium, *cit. L. quero.*

Quest. 292. Num emptor quoque teneatur monere venditorem de bonitate rei?

1. Resp. Tenetur emptor gnarus bonitatis rei venditori simplici & ejus ignaro eam manifestare, vel ultra illud, quod venditor petit, augere

pretium usque ad pretium justum saltem infimum, aliàs erit injusta, cum non soliat pretium æquivalens rei venditæ. D. Thom. *loc. cit. a. 2.* de Lugo *d. 26. f. 8. §. 1. num. 136.* remittens ad Molin. *d. 353. §. quarta conclus.* Salaf. *loc. cit. du. 36.* & alios. In quo tamen casu non interveniret dolus emptoris, sicut is interveniret, si interrogatus à venditore de bonitate & valore rei, eam negaret, aut fingeret se eum ignorare. De Lugo, *loc. cit.* quemadmodum etiam ab eo non excusatur, nec manet tutus in conscientia, si dicat venditori ignorantiam pretium, se velle rem illam sine scrupulo emere, ac proinde videat, an velit eam pro illo pretio dare, remittendo seu donando; si quid amplius valeat, & venditor consentiat. Ita contra Cajet. *in summ. v. emptio.* Armillam & alios apud Salaf. *du. 36. num. 2.* quorum sententiam omnino improbabilem dicit. Molin. *cit. d. 353. §. Cajetanus*; eam rejiciunt Salaf. *loc. cit. num. 1.* citatis Palatios, Salon. Bann. &c. item de Lugo, *loc. cit. num. 137.* eâ ratione, quòd venditor in hoc casu non condonet spontaneè & gratuito, sed ex pacto oneroso, ut emptor, qui aliàs emere non vult, emat soluto aliquo viliori, ut de Lugo. Et certè, ut idem, si talis emptor excusari posset, jam sequeretur excusari posse omnem emptionem infra justum pretium infimum factam, interrogato venditore, an contentus sit eo pretio, condonando si quid amplius valeret. De cætero, si tam emptor quam venditor ignarus valoris rei conveniant in pretio, condonando sibi invicem defectum vel excessum, si quis fuerit, neuter obligatur postmodum restituere; quia uterque æqualiter se commisit fortunæ. Ita de Lugo, *loc. cit. num. 138.* qui tamen cum Molin. *loc. cit.* ait, quòd si periculum non sit utrique æquale, contractum non fore justum ex parte illius, qui sciebat se minori periculo exponi.

2. His non obstantibus, emptor agri, in quo scit latere thesaurum, non tenetur hoc ipsum manifestare venditori, neque etiam propterea pretium augere. Molin. *Tom. 2. d. 253. n. 12.* Sotus *de just. quasi. 5. a. 3. ad 2.* Turrian. *d. 43. du. 3. num. 1.* Vasq. *c. 5. §. 4. du. 2. num. 35.* Less. *c. 5. du. 15. num. 60.* Valent. Salonius, &c. quos citat & sequitur. De Lugo *de 7. §. 7. d. 6. f. 11. n. 126.* dicens communem & veriore contra Angel. Tabien. &c. Ratio dari solet: quòd, cum thesaurus ante inventionem non acquiratur domino agri, is vendito agro non vendit thesaurum, utpote qui illius non est; adeoque justo pretio emitur ager ut condistinctus à thesauro, etiam ab eo, qui scit eum in agro latere. Quam tamen rationem difficilem ostendit de Lugo. Unde eâ dilutâ & relicta hanc cum Molin. & Less. assignat: quòd pretium rei justum non sumatur præcisè ex majore utilitate rei, sed ex communi æstimatione hominum, qui quamdiù ignorant latere in agro thesaurum, eum pluris exinde non æstimant, ac proinde major illa utilitas, quam res habet, soli emptori cognita non auget æstimationem agri, quam is habet communem apud homines, quæ æstimatio est immediata regula & mensura justii pretii. Idem ob eandem rationem astruit de Lugo, *num. 129.* de thesauro invento in re mobili. V. gr. in sacco pleno lana, vel etiam quem miles hosti ablatum vendidit.

Quest. 293. An & qualiter teneatur venditor ad rem emptam tradendam, & emptor ad solvendum pretium?

1. Resp. ad primam: Contractu emptionis & venditionis mutuo consensu essentialiter & substantialiter perfectò, (neque enim ad ejus substantiam juxta dicta supra spectat traditio rei & pretii, sed solum ad ejus completionem transferendumque rei emptæ dominium in emptorem exceptis quibusdam casibus est necessaria,) impletisque conditionibus, sub quibus de re pro pretio tradenda inter contrahentes conventum est, emptori offerenti pretium venditor rem tradere, & venditori hanc offerenti emptor pretium numerare tenetur, ut neutri altero invito à contractu recedere liceat. Molin. *de 7. §. 7. tr. 2. d. 337. num. 1.* Perez. *in Cod. de contrab. empt. num. 1.* Muller. *ad Struv. in ff. h. t. thes. 106. lit. a. juxta l. 11. §. 3. imprimis. ff. de act. empti. §. sed & certum Inst. h. t.* Et si conventum de tempore & loco, quo res tradenda, si debito tempore & loco venditor rem non tradiderit, propter moram, & quòd illo tempore tradita non fuit, condemnatur ad interesse, & omnis utilitas, quam ex re tradita habere potuisset, in æstimationem venit. Struv. *ad ff. tit. de act. empti. rb. 110.* & in hac æstimatione consideratur tempus, quo res plurimi fuit, sicut contra si emptor in mora fuit, consideratur tempus, quo res minoris fuit. Muller. *ad Struv. l. c.* Ut autem venditor constitutus in mora, compellendus est, & sufficit una monitio seu interpellatio extrajudicialis; cum sit debitor ex contractu bonæ fidei. Muller. *loc. cit.* citans Perez. *de usur.*

2. Resp. ad secundam primò: Prior ad traditionem tenetur is, qui rem aut pretium conventum sibi tradi prior petiit, sive is sit venditor sive emptor; cum generale sit, eum, qui ad ultro citroque obligatorii contractus impletionem agere & alterum cogere vult, eum prius implere, aut ad eum implendum paratum esse. Wiestner. *h. t. num. 24.* juxta *L. Julianus. §. 8. & L. qui pendentes. ff. de act. empti.* Porro pretio soluto ante traditionem, potest emptor agere ad traditionem rei; ubi verò id omittit, negligentia ei nocet, *l. 173. ff. de reg. jur.* Mora autem emptoris esse videtur, si nulla difficultas venditorem impediât, quò minus traderet, præsertim si omni tempore paratus sit tradere, *§. 3. Inst. h. t.* Muller. *ad Struv. ad tit. de peric. & commod. rei vend. lb. 94.*

3. Resp. ad secundam secundò: Tenetur venditor emptori petenti impletionem contractus rem ipsam præcisè tradere, si potestatem habet tradendi, & non satisfacit præstando solum interesse, seu quòd interest emptoris rem ei non tradi. Ita contra Fachin. *l. 2. controuv. c. 30.* citantem pro se Socin. & Alciat. & plures leg. ut videre est apud Castrop. *loc. mox. citand.* Felinus *in c. Joannes. de fide instrum. num. 34.* Abb. *ibid. num. 16.* Covar. *2. var. c. 19. num. 1.* Perez. *loc. cit. num. 8.* Alex. Decius, Jason *ad L. certi conditio. ff. si certum petatur*; & alii, quos citat & sequitur Castrop. *tr. 33. d. 5. p. 13. num. 2.* item Muller. *loc. cit.* pro hac sententia citans quam plurimos. Lauterb. *ad ff. tit. de act. empti. §. 8.* juxta *L. ex empto. §. 1. ff. de act. empti. §. 1. Inst. h. t.* Neque enim venditor ab initio obligatus fuit alternativè, vel ad rem tradendam, vel ad interesse præstandum, sed in specie ad rem tradendam. Castrop. Mull. Lauterb. *LL. cit. Wiestn. h. t. num. 30.* Arg. *cit. LL. §. l. 19. C. de act. empti.* & certè, si sic alternativè tantum obligatus fuisset, posset dissolvere contractum, reddendo emptori pretium. Castrop. quia & posset rem venditam uni licitè vendere & tradere